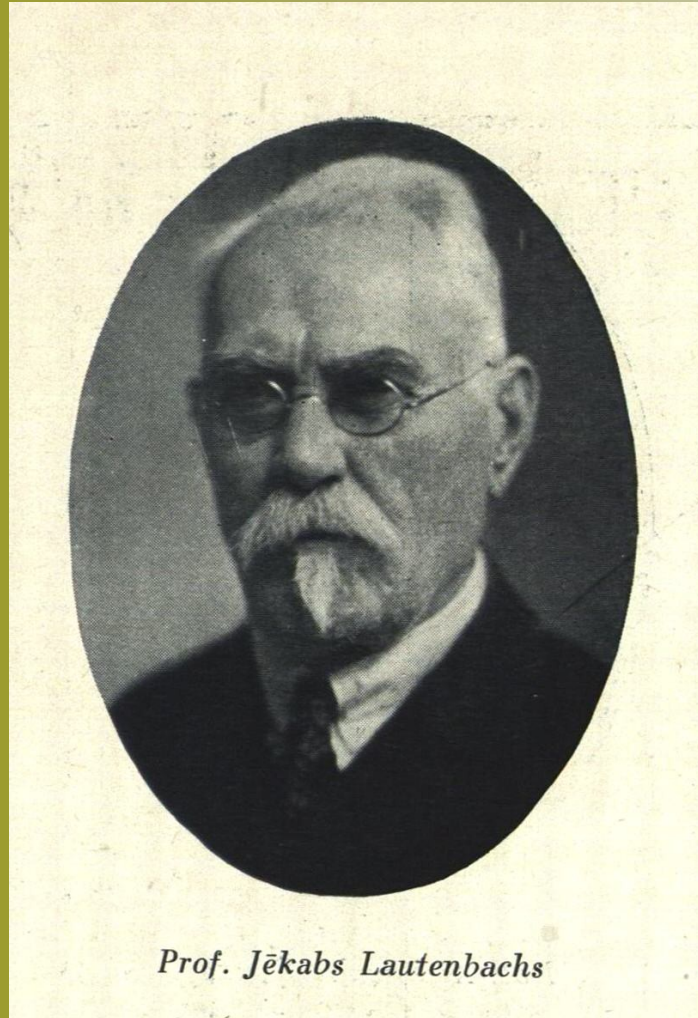

Profesors Jēkabs Lautenbahs un viņa dāvinājums LU Bibliotēkai

Jēkaba Lautenbaha (1847–1928) dzīve un zinātniskā darbība

Prof. Jēkabs Lautenbachs

Latvijas Universitāte ilustrācijas. Rīga: Rīts, 1929. 91. lpp.

Rakstnieks, literatūrvēsturnieks, valodnieks un folklorists Jēkabs Lautenbahs dzimis 1847. gadā Kurzemē, Sabiles pagastā „Dzīrspalvjos”. 1875.-1878. gada studējis Tartu (Tērbatas) Universitātē teoloģiju, nodarbojoties arī ar filoloģiju un filozofiju. J. Lautenbahs bija pirmā latviešu literatūras žurnāla „Pagalms” redaktors (1881-1882), kurā publicējis savus darbus. Žurnāla „Rota” līdzredaktors (1886-1888).

1885. gadā J. Lautenbahu iecēla par štata lektoru. 1887. gadā viņš beidz universitāti ar *cand philos.* grādu. 1896. gadā sekmīgi aizstāv disertāciju „Очерки из истории литовско-латышского народного творчества”. 1917. gadā J. Lautenbahu ievēl Tartu Universitātē par vispārējās literatūrvēstures docentu. 1918. gadā par lietuviešu - latviešu valodas un literatūras profesoru Tartu Universitātē. No 1919. gada J. Lautenbahs ir latviešu un vispārējās literatūras profesors Latvijas Universitātē (līdz 1928. gadam).

1924. gadā tiek ievēlēts par Latvijas Universitātes baltu filoloģijas goda doktoru.

J. Lautenbahs miris 1928. gada 19. septembrī Rīgā, apbedīts Meža kapos.

Filoloģijas un filozofijas fakultātes mācību spēki ap 1924. gadu. 1. rindā 4. no kreisās J. Lautenbahs.

Fotogrāfija no Latvijas Universitātes fimeklā vietnes: <http://www.lu.lv/biblioteka/resursi/rektori/felsbergs/dzintas-materiali/>

J. Lautenbaha dāvinājums LU Bibliotēkai

LU Bibliotēka 1929. gadā saņēma J. Lautenbaha grāmatu kolekciju (433 eksemplāri) un viņa darbu manuskriptus. Kolekcijā visvairāk pārstāvētas nozares ir valodniecība, daiļliteratūra, literatūrzinātne, folklorā un teoloģija. Dāvinājumā ietilpst dažādu izcilu filozofu un domātāju - Platona, Aristoteļa, Homēra darbi. Kolekcijā pārstāvēti arī vācu literatūras autoru izdevumi, piemēram, 18. gadsimta pārstāvja Johana Gotfrīda Herdera, kā arī 19. gadsimta pārstāvja Johana Volfganga Gētes darbi. Literatūrzinātnes darbos aplūkoti dažādi literatūras žanri, piemēram, poēma, dzeja, satīra, traģēdija u.c. Autori aplūko un analizē izcilo literatūras pārstāvju darbus.

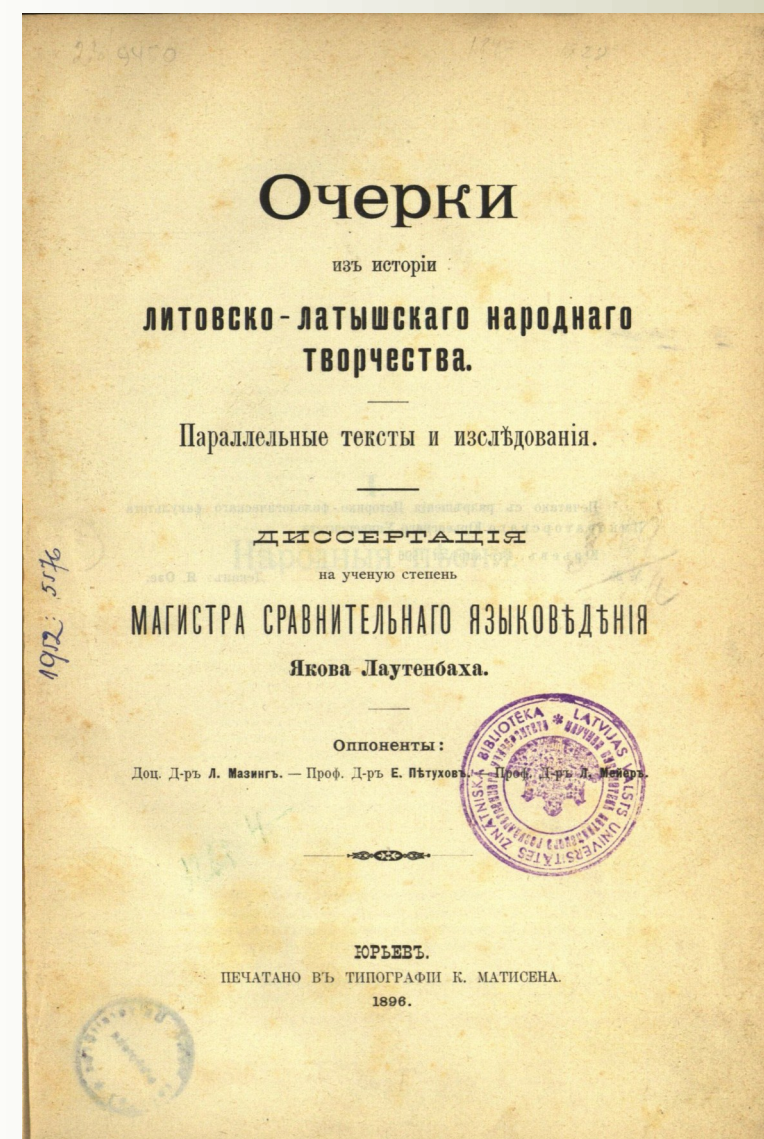
Kolekcijas lielākā daļa ir izdevumi valodniecībā. Nozīmīgākā kolekcijas daļa saistāma ar latviešu filoloģiju dažādos laika posmos, taču atsevišķi izdevumi veltīti lietuviešu un citu valodu filoloģijai, kā arī klasiskajai filoloģijai. Kolekciju veido arī izdevumi, kas veltīti latviešu un lietuviešu folklorai. Kolekcijā ir pārstāvēti arī izdevumi par zinātni kopumā, historiogrāfiju, vēsturi un kultūru, piemēram, izdevumi par Romas un Grieķijas vēsturi. Dabaszinātņu grāmatu vidū atrodami izdevumi par bioloģiju, ģeoloģiju un fiziku. Grāmatas galvenokārt ir vācu, krievu, latviešu valodā u.c. Daudzos izdevumos ir autoru, sastādītāju, tulkotāju īpaši veltījuma ieraksti J. Lautenbaham, kas šiem materiāliem piešķir unikālu vērtību.

J. Lautenbaha dāvinājums LU Bibliotēkai ir ļoti nozīmīgs papildinājums studiju procesa nodrošināšanai, tā sastāvā ir vērtīgi izdevumi, kas noder par pamatu turpmākajiem pētījumiem. LU Bibliotēkas krājumā atrodami dokumenti - J. Lautenbaha manuskripti un personīgie dokumenti (apbalvojumi, mantojuma dokumenti u.c.) sniedz plašāku informāciju par viņa zinātnisko darbību.

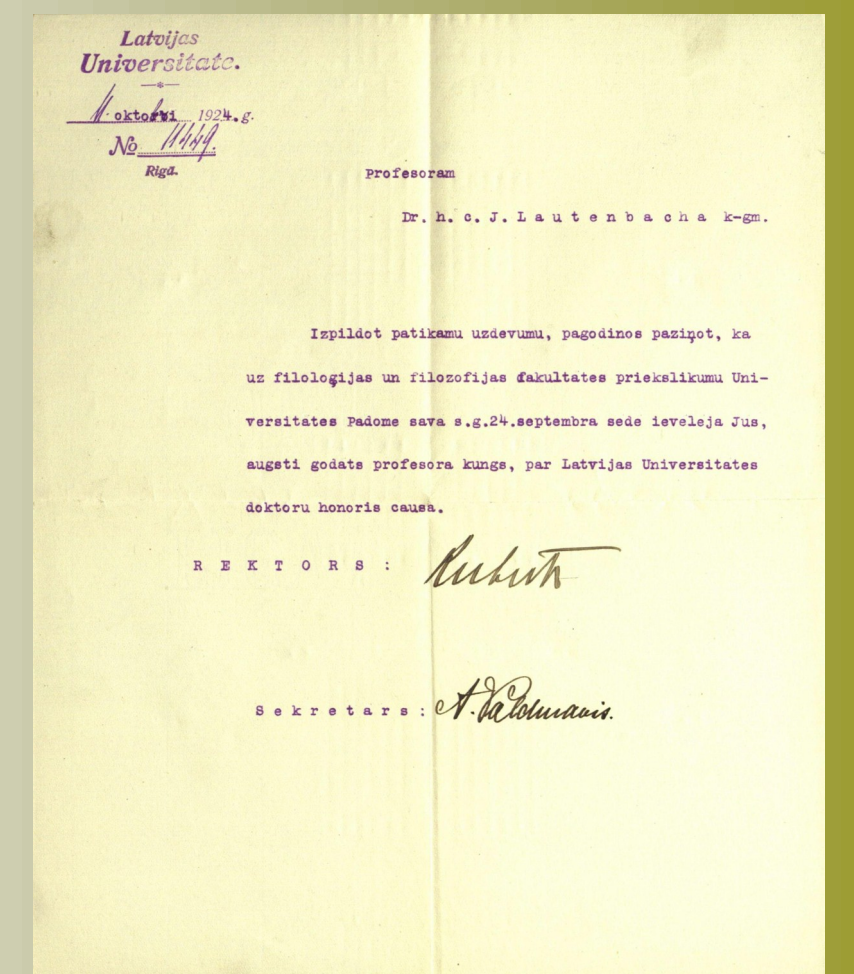
J. Lautenbaha manuskriptos atrodami:

- konспекти par latviešu valodas gramatiku, liriskas mākslu, vispārīgo literatūras vēsturi, itāliešu literatūras vēsturi 14.-16. gs., spāņu literatūras vēsturi 11.-17. gs., angļu literatūras vēsturi 16. gs., krievu literatūras vēsturi 19. gs., viduslaiku literatūru un Romas literatūras vēsturi;
- lekciju pieraksti par filozofiju, teoloģiju, loģiku;
- ceļojumu apraksti, piezīmes, domas par Latviju;
- novilkumi no J. Lautenbaha publikācijām u.c.

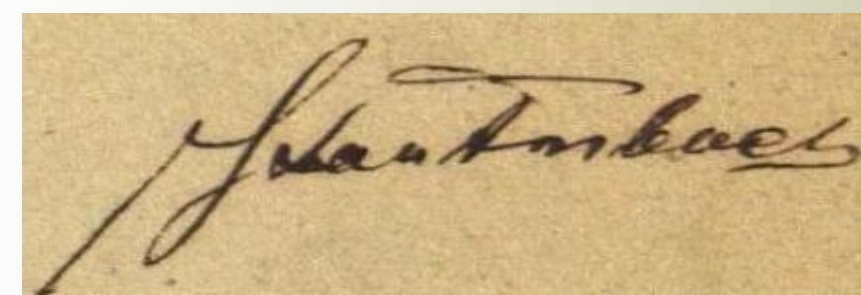
Manuskripti rakstīti latviešu, krievu un vācu valodā.

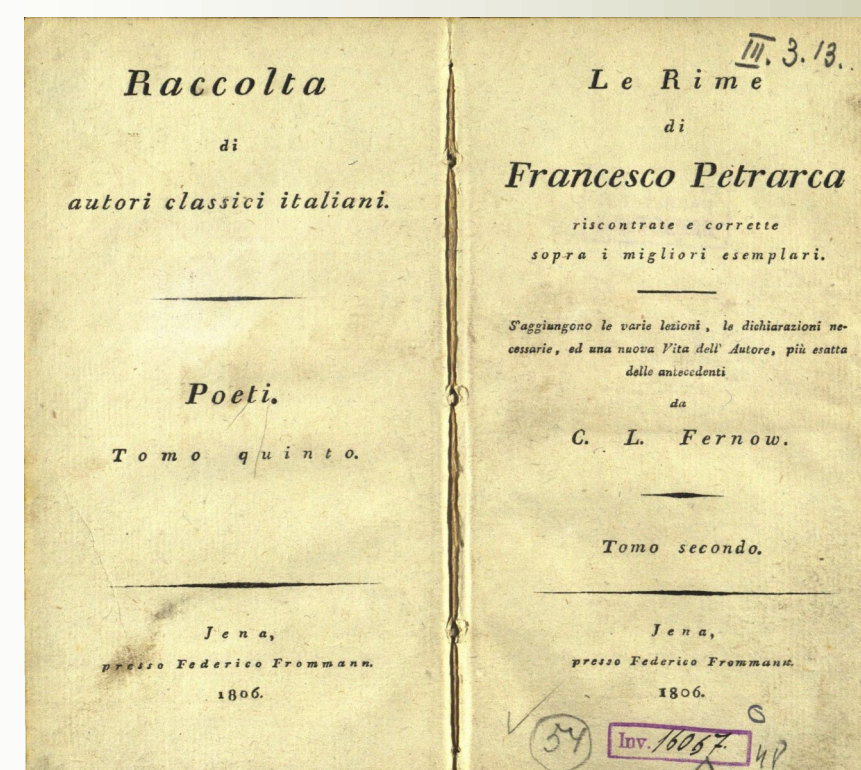
Лаутенбах, Я.И. Очерки из истории литовско-латышского народного творчества. Юрьевъ, 1896.

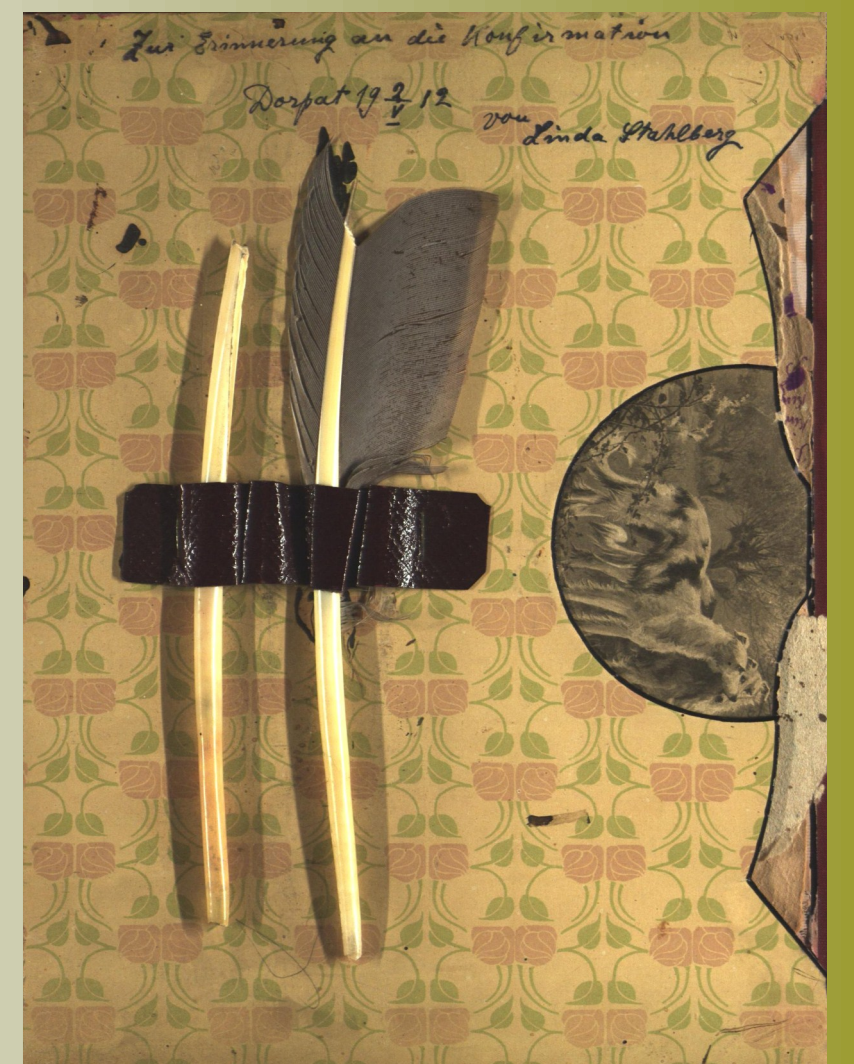
Latvijas Universitātes rektora Jāņa Ruberta (1874-1934) vēstule prof. J. Lautenbaham. No Latvijas Universitātes Bibliotēkas krājuma.

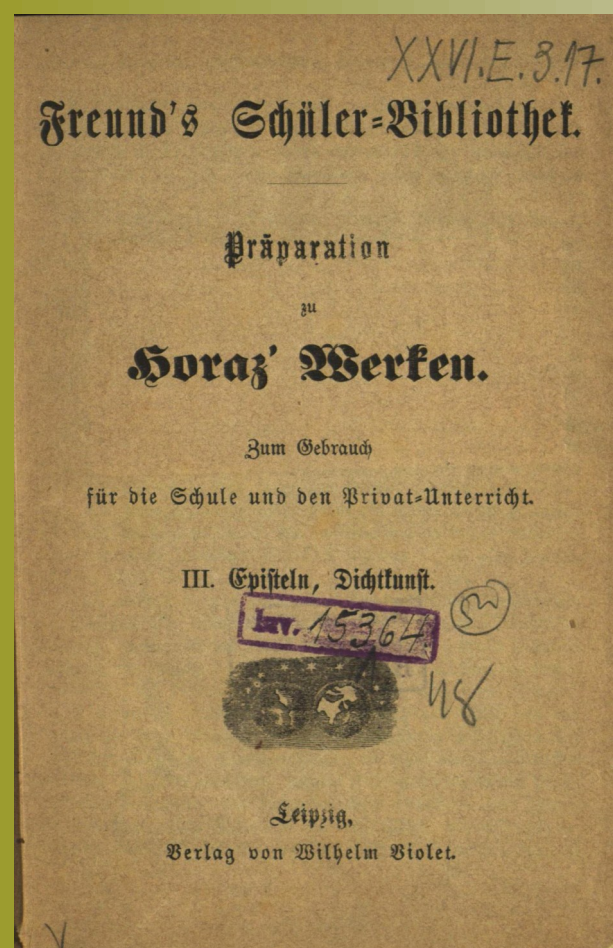
J. Lautenbaha autogrāfs.

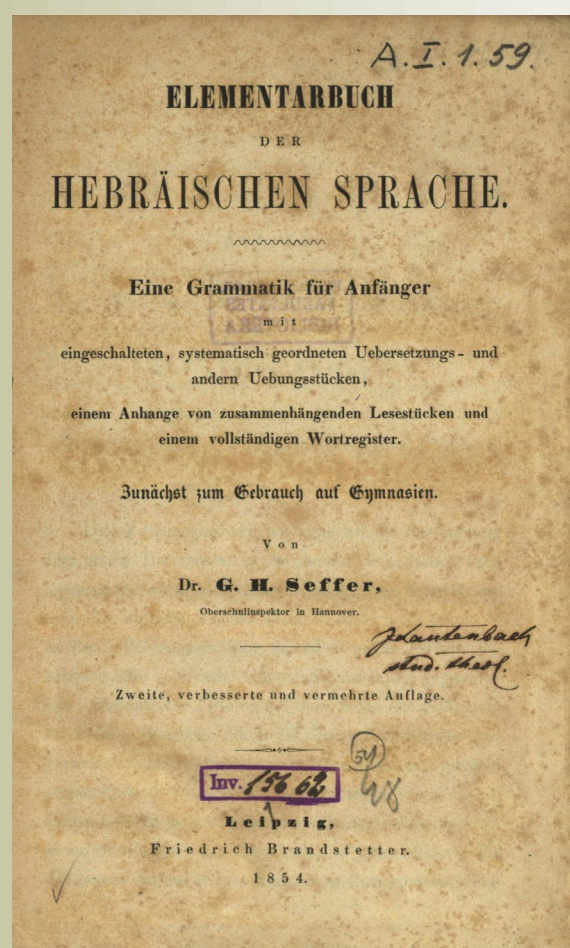
Petrarca, Francesco. Le Rime di Francesco Petrarca. Jena : Presso Federico Frommann, 1806.

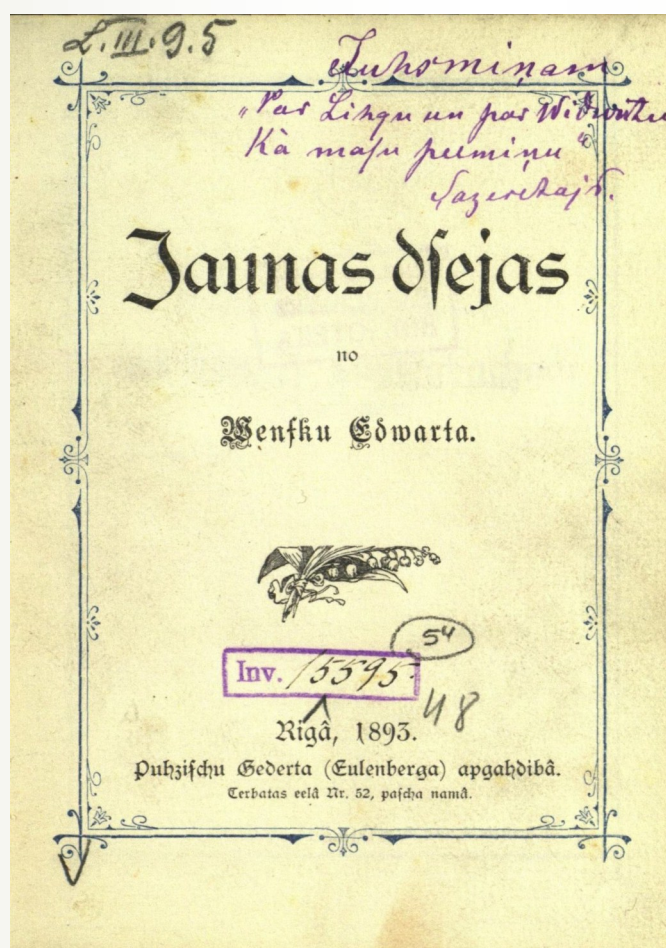
J. Lautenbaha personīgā zosu spalva, ar kuru rakstīti viņa darbi. No Latvijas Universitātes Bibliotēkas krājuma.

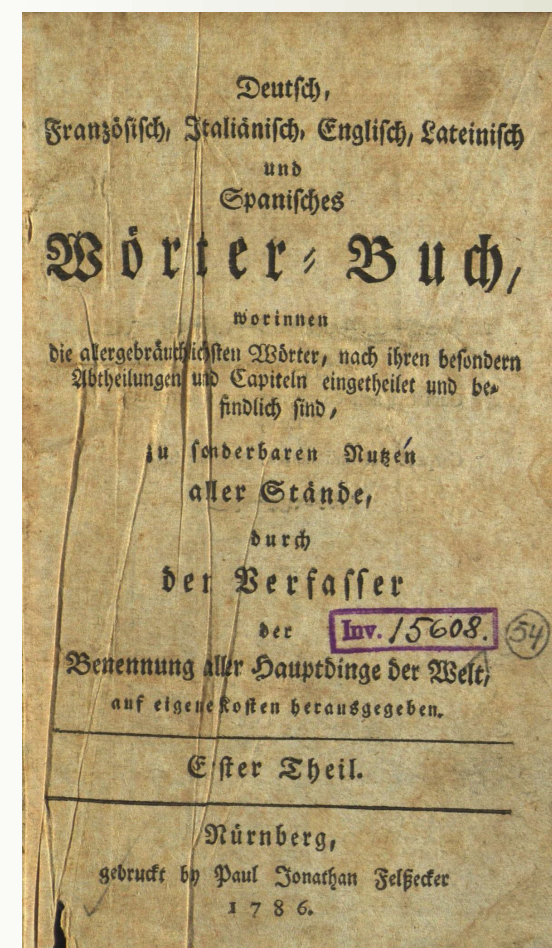
Horācijs, Prāparācija par Horaz' Werken.- Leipzig, [18--].

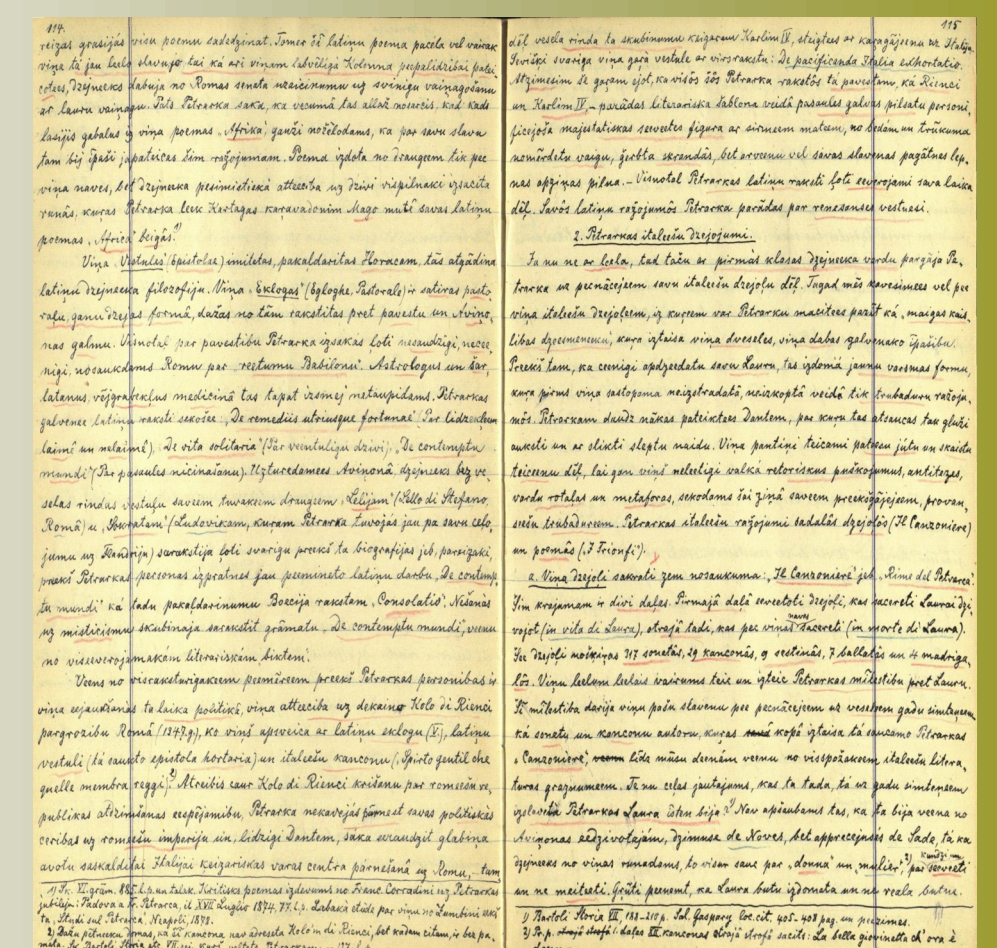
Seffer, G. H. Elementarbuch der hebräischen Sprache.- Leipzig, 1854.

Vensku, Edvarts, Jaunas dzejas. Rīgā, 1893.

Schmidt, Anton Wilhelm. Deutsch, Französisch, Italienisch, Englisch, Lateinisch und Spanisches Wörter-Buch. Nürnberg, 1786.

J. Lautenbaha "Itāliešu XIV-XVI gs. Literatūras vēsture" (VI burtnīca 105-124. lpp.). J. Lautenbaha rokraksts. No Latvijas Universitātes Bibliotēkas krājuma.

Izmantotie avoti:

1. Latviešu rakstniecība biogrāfijās. - Rīga: Latvijas enciklopēdija, 1992. 414 lpp.
2. Latviešu literatūras darbinieki: biogrāfiska vārdnīca. - Rīga: Zinātne, 1965. 378 lpp.
3. Stepinš L. Pirmais latviešu literārais žurnāls - Pagalms. - Rīga, 1970. 21. lpp.

Nepublicētie informācijas avoti:

1. J. Lautenbaha manuskripti.